

ÕPPEAINE NIMETUS	Ajalugu LÕK 6.-9. kl
ÕPPEAINE KIRJELDUS	Õppeaine kirjeldus Ajaloo õpetamise eesmärgiks põhikoolis on õpilastes huvi kujundamine ajaloo vastu. See hõlmab arusaamist sündmustest ja muutustest oma lähikonna ning inimkonna ajaloos ja aja kulgemise seaduspärasustest. Õpetus algab õpilase ja tema pere elukäigu seostamisest kodukoha ja Eesti ajalooga. Aine käsitlemine aitab luua teadmist, et iga inimene on osa ajaloost ning et ajalugu mõjutab igaüht. Õpetamine põhineb kontsentrisuse printsiibil, toetudes ajateljele ning lähtudes varemõpitust. Valdkonnapädevused Ajalooõpetusega taotletakse, et põhikooli lõpuks õpilane: • tunneb huvi mineviku vastu; teab, et minevik on olnud muutuv ja väga mitmekesine; • omab üldist ettekujutust Eesti ajaloost ja sellega seoses üldjoontes kogu maailma ajaloost; • kirjeldab abivahendite toel olulisi ajaloosündmusi, inimeste eluviisi ja tegevusalasid õpitud ajastutel; • teab, et maailmas toimunud sündmused on otseselt või kaudselt mõjutanud nii Eestis kui ka mujal Euroopas toimunud sündmusi; teab, et poliitikal on suur roll maailma riikide omavahelistes suhetes; • nimetab oma põhiõigusi ning kohustusi Eesti Vabariigi kodanikuna, kirjeldab Eesti riigi valitsemiskorda; • teab ja väärtustab kombeid ning traditsioone oma kultuuris; väärtustab kultuurilist mitmekesisust ning määratleb end oma rahva liikmena; • leiab infot eri teabeallikatest, oskab hinnata erinevate teabeallikate usaldusväärsust. Üldpädevused Kultuuri- ja väärtuspädevus: • teab, et ta on Eesti Vabariigi kodanik; • teab, et on olemas erinevaid rahvaid ja kultuure; • suhtub teistesse inimestesse lugupidavalt. Sotsiaalne ja kodanikupädevus: • teab oma peamisi õigusi ja kohustusi; • peab kinni ühiselu reeglitest; • oskab kaaslastega arvestada; • oskab konfliktidesse sattudes otsida abi täiskasvanutelt.

	Enesemääratluspädevus: • mõistab, et õppimine on vajalik; • saab aru, millised on tema võimed ja oskused; • püüab erinevates olukordades võimetekohaselt toime tulla; • peab tähtsaks tervislikku eluviisi. Õpipädevus: • õpib võimetekohaselt; • oskab oma tegevusi planeerida; • oskab õppetöös ja elulistes situatsioonides kasutada (abiga) erinevaid infoallikaid; • tunneb huvi uute teadmiste ja oskuste vastu. Suhtluspädevus: • arvestab suhtlemisel olukorra ja kaaslastega; • väljendab arusaadavalt oma soove, seisukohti ja arvamusi; • loeb ja kirjutab võimetekohaselt; • kasutab (abiga) erinevaid infoallikaid. Matemaatika-, loodusteaduste- ja tehnoloogia pädevus: • kasutab õppetöös matemaatika-, tehnoloogia- ja loodusteaduslikke teadmisi ja oskusi võimetekohaselt; • hoolib loodusest ja keskkonnast. Ettevõtlikkuspädevus: • on töökas ja tegus; • leiab sobivaid võimalusi õppimise jätkamiseks ka pärast põhikooli lõpetamist; • teab, et oma tegude eest tuleb vastutada. Digipädevus: • kasutab infotehnoloogilisi vahendeid võimetekohaselt ja sihipäraselt; • teab turvalise ja viisaka internetikasutuse põhitõdesid. Läbivad teemad Elukestev õpe ja karjääri planeerimine: • Õpilasi valmistatakse ette õpingute jätkamiseks ja enesetäiendamiseks. • Õpilastele antakse suuniseid tulevase ameti valikul. Keskkond ja jätkusuutlik areng: • Käsitletakse inimtegevuse mõju keskkonnale läbi ajaloo. • Kujundatakse keskkonda säästvat mõtteviisi. Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus: • Õpilasi suunatakse mõtlema ja arutlema kodukoha ning riigi arengu ja probleemide üle.
--	---

	• Ajalootunnid annavad hea võimaluse innustada õpilasi täitma kodanikukohust (nt osalema valimistel ja kaasava eelarve hääletustel jne). • Kujundatakse soovi väärtustada kodukoha ajaloolist miljööd ja kultuuriväärtusi. Kultuuriline identiteet: • Tutvustatakse eestluse kujunemist läbi ajaloo. • Kasvatatakse oma rahvuskultuuri ja kultuuripärandit hindavaid kodanikke. • Õpetatakse hindama teisi rahvusi ja kultuure. Teabekeskkond: • Info otsimiseks õpetatakse kasutama erinevaid internetikeskkondi. • Suunatakse kasutama erinevaid teavikuid. • Suunatakse eri infoallikatesse kriitiliselt suhtuma. Tehnoloogia ja innovatsioon: • Tutvustatakse tehnoloogia arengut läbi aegade. • Selgitatakse, kuidas innovatsioon on mõjutanud inimkonna ajaloo kulgu. Tervis ja ohutus: • Käsitletakse inimese tervisekäitumist läbi ajaloo. • Õpetatakse hindama tervist säästvaid harjumusi ja käitumist. Väärtused ja kõlblus: • Õpetatakse hindama demokraatlikke väärtusi. • Õpetatakse viisakalt ja teisi arvestavalt avaldama oma arvamust, seisukohti ja väärtushinnanguid. • Õpetatakse arvestama teistsuguseid arvamusi, seisukohti ja väärtushinnanguid. Lõiming teiste õppeainetega Ajalugu ja eesti keel: • Arendatakse lugemis- ja kirjutamisoskust. • Arendatakse info leidmise oskust. • Arendatakse eneseväljendusoskust. Ajalugu ja võõrkeeled: • Õpetatakse korrektselt hääldama ja kirjutama võõrapäraseid nimesid ja sõnu. • Tutvustatakse teiste rahvaste ajalugu ja kultuuri. Ajalugu ja matemaatika: • Õpetatakse mõistma ajalooliste sündmuste järgnevust, kasutades ajatelge. • Toetudes matemaatilistele oskustele arvutatakse sündmuste toimumisaega ja sellest möödunud aega.
--	---

	• Kinnistatakse teadmisi ajaühikutest (kuupäev, aasta, aastakümme, sajand, aastatuhat). • Kinnistatakse teadmisi Rooma numbritest. Ajalugu ja loodusõpetus: • Käsitletakse liikide arengut läbi aegade. • Õpetatakse taime- ja loomaliikide ning loodusvarade kasutuselevõttu läbi ajaloo. • Käsitletakse inimeste suhteid loodusega erinevatel ajaperioodidel. • Käsitletakse loodusteaduste arengut läbi aegade. • Korraldatakse temaatilisi õppekäike. Ajalugu ja inimeseõpetus: • Käsitletakse inimese tervisekäitumist läbi aegade. • Käsitletakse toidu- ja joogikultuuri muutumist läbi ajaloo. • Käsitletakse inimsuhete ja eluviiside muutust läbi aegade. Ajalugu ja kunstiained: • Tutvustatakse tuntud heliloojaid ja kunstnikke ning nende teoseid läbi aegade. • Tutvustatakse eri ajastute muusikat. • Käsitletakse ehituskunsti muutumist ja arengut aegade jooksul. • Korraldatakse kunstiteemalisi õppekäike (näituste ja muuseumide külastamine, filmide vaatamine). Ajalugu ja kehaline kasvatus: • Tutvustatakse tuntud sportlasi ja nende saavutusi läbi aegade. • Tutvustatakse antiikolümpiamänge. • Korraldatakse õppekäike (näituste ja muuseumide külastamine, filmide vaatamine). Ajalugu ja tööõpetus: • Tutvustatakse tööriistade ja -võtete arengut ning eri materjalide kasutuselevõttu. • Tutvustatakse tehnika ajalugu ja kuulsaid leiutajaid.
	TEADMISED, OSKUSED JA HOIAKUD
II KOOLIASTE	Õpilane: 1. tunneb huvi oma pere, kodukoha ja kodumaa vastu; 2. mõistab ajatelje abil sündmuste ajalist järgnevust ja ajaloo jaotamist ajastuteks; 3. tajub eluolu ja esemelise keskkonna muutumist läbi aja; 4. teab, kuidas muutus inimeste eluolu muinasajal; 5. teab mõnd olulist ajaloolist isikut ja tema rolli ajaloos.

III KOOLIASTE	Õpilane: 1. teab, kuidas on läbi ajaloo muutunud eestlaste eluolu ja esemeline keskkond; 2. teab mõningaid Eesti ajalugu mõjutanud sündmusi Euroopa ja maailma ajaloos; 3. teab uusaja ja lähiajaloo sündmusi Eesti ajaloos; 4. mõistab oluliste isikute rolli Eesti, Euroopa ja maailma ajaloos; 5. mõistab ajatelje abil sündmuste ajalist järgnevust ja ajaloosündmuste täpset dateerimist; 6. teab Eesti Vabariigi valitsemiskorda ja seda, kuidas riik toimib; väärtustab oma kodumaad ja selle kodanikuks olemist.
	ÕPITULEMUSED ÕPPESISU <i>sh praktilised tööd, õpiprojektid, õppetegevus väljaspool klassiruumi, kogukonnapraktika vm õppetegevused</i>
6.klass	Teema: Sissejuhatus Õpilane: • mõistab, et ajalugu on lugu erinevatest aegadest; • mõistab, et ajatelg kujutab aja kulgemist ning oskab sellele märkida oma sünniaja ning käesoleva aasta • näitab perepilte ja räägib oma pereliikmetest; • nimetab oma lähisugulasi ja teab nende ameteid; • oskab nimetada seiku oma lapsepõlvest ja räägib oma kodust; • koostab oma pere sugupuu; • saab eluliste näidete varal aru mõistete "sugupuu", "põlvkond" ja "esivanemad" tähendusest; • peab oluliseks põlvkondade vahelisi sidemeid ja hindab teadmisi oma sugulaste kohta; • mõistab, et möödunud sündmused nii tema enda • Mis on ajalugu? • Ajaarvamine. • Mida me minevikust mäletame? • Suguvõsa ajalugu. • Minu suguvõsa. Põhimõisted: ajalugu, ajatelg, Jeesus Kristus, eKr ja pKr, aastakümme, -sada ja -tuhat, sajand, perekond, põlvkond, sugupuu, esivanemad, sugulased ja hõimlased Lõiming Eesti keel: lugemis- ja kirjutamisoskuse, info leidmise ja eneseväljendusoskuse arendamine Matemaatika: ajateljel sündmuste kujutamine, sündmuste vahelise aja arvutamine, ajaühikute ja rooma numbrite kinnistamine Inimeseõpetus: perepiltide vaatlemine ja kirjeldamine Kunstiõpetus: sugupuu joonistamine Informaatika: internetist kodukoha ajaloo kohta informatsiooni otsimine

	elus kui ka ümbritsevas maailmas ongi ajalugu. Teema: Meenutused kui ajalooallikad Õpilane: • oskab nimetada sarnasusi ja erinevusi enda vanemate ning vanavanemate lapsepõlve vahel; • oskab nimetada sarnasusi ning erinevusi linna- ja maainimeste elus tänapäeval ja minevikus; • oskab võrrelda koolielu tänapäeval ja minevikus; • oskab võrrelda inimeste toitumis- ja riietumisvõimalusi minevikus ja tänapäeval. Teema: Kirjalikud ja esemelised ajalooallikad Õpilane: • uurib ja iseloomustab mõnd vana eset ning võrdleb seda tänapäevasega; • nimetab olulisemaid Eesti/kodukoha muuseume;	• Vanemate (ema, isa) lapsepõlve aegne elu maal • Vanemate lapsepõlve aegne elu linnas • Vanavanemate elu maal nende noorusajal • Vanavanemate elu linnas nende noorusajal • Kool läbi aegade • Toit inimeste elus eri aegadel • Eri ajastute inimeste rõivad Põhimõisted: lapsepõlv, minevik, tänapäev Lõiming Eesti keel: lugemis- ja kirjutamisoskuse, info leidmise ja eneseväljendusoskuse arendamine Matemaatika: ajavahemike arvutamine, ajateljele oma pereliikmete sünniaegade kandmine Loodusõpetus: linna- ja maakodude võrdlemine Inimeseõpetus: oma vanavanemate ja vanemate lapse- ning koolipõlve kohta informatsiooni kogumine Kunstiõpetus: vanade riiete kujutamine joonisel • Vanad asjad jutustavad minevikust • Muuseum • Kirjalikud ajalooallikad, arhiiv • Vanad ehitised jutustavad minevikust • Rehetare
--	--	---

	• teab, milleks on muuseumid vajalikud ja mida seal eksponeeritakse; • nimetab ja eristab ajalooallikaid; • teab, milleks arhiivid on vajalikud ja mida seal säilitatakse; • nimetab kodukoha vanemaid hooneid/linnamägesid/kalmistuid; • võrdleb tänapäevaseid ja vanu hooneid ning elamistingimusi; • teab, et maapõuest võib leida esemeid, ehitisi ja säilmeid, mis annavad ajaloo kohta teavet; • oskab nimetada mõningaid eesti filme ja raamatuid, mis käsitlevad ajaloosündmusi. Teema: Kodukoht läbi aegade Õpilane: • teab, millised leiud viitavad esmasele inimasustusele; • teab üldist inimeste eluolust eri ajastutel (elukohat, eluviis, tegevused); • oskab võrrelda tänapäevast ja vanavanemate lapsepõlveaegset kodukohta.	• Ajaloo jäljed maastikul ja maapõues • Raamatud räägivad ajaloost • Filmid räägivad ajaloost Põhimõisted: muuseum, arhiiv, ajalooallikas, rehetare, arheoloog, kalmistu, kalme, linnamägi Lõiming Eesti keel: lugemis- ja kirjutamisoskuse, info leidmise ja eneseväljendusoskuse arendamine Matemaatika: ajaühikute mõistmise kinnistamine Loodusõpetus: pildi- ja/või esemevaatlus maapõuest leitud esemete, ehitiste, säilmete kohta Inimeseõpetus: õppekäik linnas vanade hoonete vaatamiseks, teemakohase näitliku materjali vaatamine Tööõpetus: ajalooliste tööriistade ja -vahendite (pildi)vaatlus • Esimesed märgid inimasustusest Eesti aladel. • Kodukoht muinasajal. • Kodukoht keskajal. • Kodukoht vanavanemate lapsepõlves. • Eluolu kodukohas kaasajal. Põhimõisted: jääaeg, muinasaeg, keskaeg, uusaeg, uusim aeg, inimasustus Lõiming Eesti keel: lugemis- ja kirjutamisoskuse, info leidmise ja eneseväljendusoskuse arendamine Matemaatika: ajavahemike arvutamine, ajateljel aegade kujutamine Inimeseõpetus: õppekäik kodukoha muuseumisse
--	--	--

		Informaatika: infootsing ja esitluse koostamine mõne kodukoha ajaloolise objekti kohta õpetaja abiga
7.klass	Teema: Muinasaeg Õpilane: • joonistab ajatelje ning märgib sellele erinevad ajastud; • kirjeldab lühidalt inimeste eluolu kiviajal; • nimetab piltide abil esimesi koduloomi ja põllukultuure; • selgitab põhjuseid, miks inimene loobus rändavast eluviisist; • kirjeldab näidete varal, kuidas muutus tööriistade materjal ja kvaliteet metallide kasutuselevõttuga; • kirjeldab näidete varal, kuidas looduslikud tingimused kujundasid muinasaja inimeste eluolu. Teema: Muinasaeg Eestis Õpilane: • teab, kuidas tekkis ja lõppes jääaeg; • joonistab ajatelje ning märgib sellele muinasaja	• Ajaarvamine. • Kiviaeg. • Tule kasutuselevõtt. • Karjakasvatuse ja põlluharimise algus. • Metallide kasutuselevõtt. • Looduslike tingimuste osa inimkonna arengisel. • Muinasaja ajajärgud ja nende üldiseloostus. Põhimõisted: korilus, korilased, kütid, tulekivi, metall, sulam, tina, vask, pronks, raud, muinasaeg, kiviaeg Lõiming Eesti keel: lugemis- ja kirjutamisõpetus, info leidmise ja eneseväljendusõpetus arendamine Võõrkeeled: võõrapäraste nimede ja sõnade hääldamine, tutvumine teiste rahvaste ajaloo ja kultuuriga Matemaatika: ajateljele erinevate sündmuste kandmine, Rooma numbrite kasutamise ja märkimise kinnistamine Loodusõpetus: inimese ja looduse vahelise suhte tähtsuse mõistmine Inimeseõpetus: inimeste eluviiside muutumise uurimine läbi aegade Tööõpetus: erinevate ajastute tööriistade (pildi)vaatlus • Jääaja lõpp ja esimesed inimasustuse jäljed Eesti aladel. • Muistsete eestlaste eluolu. • Eestlased muinasaja lõpus. • Eestlaste naaberriigid ja kujunevad riigid.

	ning esimeste teadaolevate asulate tekkeajad Eesti alal, • teab esimesi asulakohti Eesti aladel ning mida sealt on leitud; • leiab Euroopa kaardilt Eesti asukoha; • näitab Eesti kaardil esimesi asulakohti; • kirjeldab eestlaste eluolu muinasajal ja selle lõpul; • nimetab eestlaste naaberrahvaid ja -riike ja näitab neid kaardil. Teema: Vanaaeg Õpilane: • märgib ajateljele vanaaja ning selle olulisemad daatumid (nt kirja teke, Cheopsi püramiidi rajamine, Suure Hiina müüri ehitamine jne); • teab, miks vanaaja riigid tekkisid suurte jõgede äärde; • nimetab vanaaja riikidest pärinevaid leiutisi ja uuendusi (nt ehituses); • nimetab vanaaja riikide kultuurisaavutusi; • selgitab abiga olulisemaid teemakohaseid mõisteid; • teab, kuidas ristiusk tekkis ja millised on ristiusu põhimõtteid.	Põhimõisted: jääaeg, inimasustus, asula, muistne, ohverdamine, hiied, linnus, liik, naaberrahvas ja naaberriik Lõiming Eesti keel: lugemis- ja kirjutamisoskuse, info leidmise ja eneseväljendusoskuse arendamine Matemaatika: ajateljele erinevate sündmuste kandmine, Rooma numbrite kasutamise ja märkimise kinnistamine Loodusõpetus: kaardi lugemise harjutamine Tööõpetus: nööri punumine • Mesopotaamia. • Vana-Egiptus. • Vana-India. • Vana-Hiina. • Vana-Kreeka. • Vana-Rooma. • Ristiusu teke. Põhimõisted: tamm, kanal, niistusviljelus, kliima, kiilkiri, kultuur, sumerid, seadused, linnriik, tempel, jumalad, preestrid, valitsejad, ori, püramiid, muumia, papüürus, hieroglüüfid, olümpiamängud, tsement, gladiaator, ladina keel, kristus, piibel Lõiming Eesti keel: lugemis- ja kirjutamisoskuse, info leidmise ja eneseväljendusoskuse arendamine Võõrkeeled: võõrapäraste nimede ja sõnade hääldamine, tutvumine teiste rahvaste ajaloo ja kultuuriga Loodusõpetus: kontuurkaardil vanaaja riikide asukohtade märkimine
--	---	--

	Teema: Keskaeg Õpilane: • märgib ajateljele keskaja; • nimetab põhilisi ühiskonnaklasse; • kirjeldab lühidalt talupoegade ja feodaalide elu; • kirjeldab piltide abil keskaegset linna (nt Tallinna näitel) ja selle elanikke ning nende tegevusalasid; • teab, mis on kirik ja mis on selle ülesanded; • teab, millist rolli omas kirik keskaja inimese elus; • teab, miks katoliku kirik algatas ristisõjad.	Inimeseõpetus: kodukoha pühakoja/pühakodade külastamine Kunstiõpetus: Vana-Egiptuse arhitektuuri (püramiidid) kujutamine joonisel Liikumine: tutvumine antiikolümpiamängude aladega • Keskaja üldiseloostus. • Põlluharimise areng keskajal. • Talupoegade eluolu. • Feodaalide eluolu. • Keskaegsed linnad. • Ristiusu kirik ja ristisõjad. Põhimõisted: keskaeg, feodaal, teotöö, vaimulik, naturaalmajandus, pärisorjus, rüütel, kannupoiss, raekoda ja raad, tsunft, meister, sell, õpipoiss, katoliku kirik, paavst, piiskop, preester, klooster, munk, nunn, pühak, palverännak, rüütliordu, ristisõda Lõiming Eesti keel: lugemis- ja kirjutamisoskuse, info leidmise ja eneseväljendusoskuse arendamine Matemaatika: ajateljele keskaja märkimine Võõrkeeled: võõrapäraste nimede ja sõnade hääldamine, tutvumine teiste rahvaste ajaloo ja kultuuriga Inimeseõpetus: keskaegsete ühiskonnaklasside vaheliste suhete kohta skemaatilise plakati koostamine Kunstiõpetus: vitraaži joonistamine Muusika: keskaegse muusika kuulamine
--	---	--

	Teema: Eestlaste muistne vabadusvõitlus Õpilane: • märgib ajateljele muistse vabadusvõitluse toimumisaja; • mõistab näidete varal, miks ristisõda meie aladele laienes; • teab, millistest riikidest ristisõdijad tulid; • teab muistse vabadusvõitluse olulisemaid lahinguid ja nende tulemusi ning tähtsamaid isikuid; • teab, kuidas lõppes muistne vabadusvõitlus, mis see eestlastele kaasa tõi ja mis oli kaotuse põhjuseks. Teema: Eestlased võõra võimu all Õpilane: • nimetab kaardi abil, kes valitsesid Eesti alasid pärast muistset vabadusvõitlust; • märgib ajateljele Jüriöö ülestõusu ja reformatsiooni toimumisajad; • selgitab eestlaste olukorda pärast võõra võimu alla sattumist;	• Liivlaste ja lätlaste alistamine ristisõja käigus. • Muistse vabadusvõitluse algus. • Muistse vabadusvõitluse olulisemad lahingud. • Taanlased Põhja-Eestis. • Muistse vabadusvõitluse lõpp. • Miks eestlased lüüa said? Põhimõisted: ristitu, pagan, Mõõgavendade ordu, eestlaste vanemad, muistne vabadusvõitlus, kroonika, kroonik, kiviheitmasin, piiramistorn, katk Lõiming Eesti keel: lugemis- ja kirjutamisoskuse, info leidmise ja eneseväljendusoskuse arendamine Matemaatika: ajateljel muistse vabadusvõitluse sündmuste järjestuse märkimine Loodusõpetus: kontuurkaardil muinasaja lõpu ja tänapäeva Eesti maakondade vaatlus ja võrdlemine Inimeseõpetus: filmi(katkendi) “Malev” vaatamine Tööõpetus: linnuse meisterdamine papist • Eesti ala pärast vallutust. • Jüriöö ülestõus. • Keskaegsed linnad Eestis. • Keskaegne Tallinn. • Reformatsioon. Põhimõisted: Liivimaa, kümnis, mõis, Hansa liit, reformatsioon, luteri usk. Lõiming Eesti keel: lugemis- ja kirjutamisoskuse, info leidmise ja eneseväljendusoskuse arendamine
--	--	---

	• selgitab, miks Jüriöö ülestõus algas, kirjeldab sündmuste käiku; • teab, kuidas Jüriöö ülestõus lõppes ja mida see eestlastele kaasa tõi; • nimetab ja näitab kaardil keskaegseid linnu Eesti aladel; • kirjeldab piltide abil keskaegset Tallinna ja selle kaitserajatisi; • teab, kes oli Martin Luther ja millised uuendused ta algatas. Teema: Eesti varauusajal Õpilane: • nimetab kaardi abil meie naaberriike ja -rahvaid; • märgib ajateljele Liivi sõja toimumisaja ja Tartu Ülikooli asutamisaja; • nimetab Liivi sõjas osalenud riike ja selgitab üldist sündmuste käiku; • kirjeldab lühidalt talupoegade elu muutust Rootsi ajal; • teab, et Rootsi ajal hakati mõtlema maarahva harimisele ning tegevust alustasid esimesed talurahvakoolid; • teab, kes oli Forselius, mis rolli omas kohalikus hariduselus tema loodud õpetajate seminar; • teab, kuidas asutati Tartu Ülikool, mida seal õpetati; • võrdleb Rootsi-aegset ja tänapäeva kooli.	Matemaatika: ajateljel sündmuste kujutamine ja järjestamine Loodusõpetus: kontuurkaardile keskaegsete Eesti linnade märkimine Inimeseõpetus: võimalusel õppekäik kodukandi mõisasse (Hummuli, Sangaste) või pildivaatlus kodukandi mõisatest Kunstiõpetus: keskaegse linna plaani joonistamine • Eestlaste naabrid enne Liivi sõda • Liivi sõda • Eesti Rootsi riigi koosseisus • Eestikeelse koolihariduse algus • Tartu Ülikool Põhimõisted: kubermang, gümnaasium, talurahvakool, ülikool, õpetajate seminar, pastor Lõiming Eesti keel: lugemis- ja kirjutamisõskuse, info leidmise ja eneseväljendusõskuse arendamine Matemaatika: ajateljel sündmuste kujutamine ja järjestamine Loodusõpetus: kaardi abil naaberriikide ja -rahvaste nimetamine Inimeseõpetus: filmi “Viimne reliikvia” vaatamine
--	--	---

	Teema: Suured leiutised ja avastused Õpilane: • nimetab hiliskeskaegseid teadussaavutusi; • näitab kaardil ja nimetab riike, kust maadeavastajad teeles asusid ning kuhu nad jõudsid; • märgib ajateljele Ameerika avastamise Columbuse poolt ning Magalhãesi ümbermaailmareisi toimumisaja; • nimetab muutusi meresõidu arengus; • teab Kolumbuse tähtsust ajaloos; • räägib abivahendite toel esimesest reisist ümber maailma; • selgitab, mida tõid endaga kaasa maadeavastused; • nimetab asumaadest Euroopasse toodud põllukultuure, loomi ja kombeid.	• Teaduse ja tehnoloogia areng keskaja lõpul • Trükikunsti leiutamine • Tulirelvade kasutuselevõtmine ja kaitseehitiste muutumine • Meresõidu arenemine ja Ameerika avastamine • Esimene teekond ümber maailma Põhimõisted: pärgament, trükipress, püssirohi ja tulirelvad, vürtsid, kompass, karavell, indiaanlane, asumaa, põliselanik Lõiming Eesti keel: lugemis- ja kirjutamisoskuse, info leidmise ja eneseväljendusoskuse arendamine Matemaatika: ajateljel sündmuste kujutamine ja järjestamine Võõrkeeled: võõrapäraste nimede ja sõnade hääldamine, tutvumine teiste rahvaste ajaloo ja kultuuriga Loodusõpetus: kontuurkaardile maadeavastajate teekondade märkimine Inimeseõpetus: võrdlustabeli koostamine “Toidu- ja joogikultuuri muutumine seoses maadeavastustega” Tööõpetus: indiaalaste peakatte meisterdamine
8.klass	Teema: Maailm uusajal Õpilane: • märgib ajateljele uusaja kokkuleppelise alguse, Ameerika iseseisvussõja, Suure Prantsuse revolutsiooni, Napoleoni sõjakäigud;	• Mis on uusaeg? • Euroopa uusaja algul. • Ameerika iseseisvussõda ja USA sünd. • Suur Prantsuse revolutsioon. • Napoleoni sõjad. • Euroopa pärast Napoleoni sõdu.

	• nimetab ja näitab kaardil suuremaid Euroopa riike ja Põhja-Ameerikat; • selgitab lühidalt piltide abil Ameerika iseseisvuspüüdlusi, sõja käiku ja tulemusi; • nimetab lühidalt piltide abil Suure Prantsuse revolutsiooni olulisemaid sündmusi, tähtsamaid tegelasi ja saavutusi; • kirjeldab lühidalt piltide abil Napoleoni sõjakäike ja nimetab tema olulisemaid saavutusi; • kirjeldab lühidalt kaardi abil mõne Euroopa riigi saatust pärast Napoleoni sõdu; • kirjeldab lühidalt piltide abil, kuidas tööstusrevolutsioon muutis maailma: üleminek tööstuslikule tootmisele (aurumasin), muutused transpordis (auruvedur ja -laev), fotograafia jne. Teema: Eesti Tsaari-Venemaa võimu all Õpilane: • märgib ajateljele Põhjasõja toimumisaja, pärisorjuse kaotamise Eesti- ja Liivimaal; • nimetab ja näitab kaardil suuremaid Euroopa riike; • teab, kuidas muutus talupoegade elu pärast pärisorjuse kaotamist;	• Tööstusrevolutsioon ja olulisemad leiutised. Põhimõisted: uusaeg, revolutsioon, kodanlus, parlament, kapitalism ja kapital, aurumasin, aurulaev ja -vedur, manufaktuur, vabrik, tooraine, asumaa e koloonia, sisse- ja väljarändaja, terror, palgasõdur, nekrut, partisan, pärisorjus Lõiming Eesti keel: lugemis- ja kirjutamisoskuse, info leidmise ja eneseväljendusoskuse arendamine Võõrkeeled: võõrapäraste nimede ja sõnade hääldamine, tutvumine teiste rahvaste ajaloo ja kultuuriga Matemaatika: sündmuste märkimine ajateljele, ajavahemiku arvutamine toimunud sündmustest tänapäevani Loodusõpetus: kaardil teemaga seotud riikide osutamine Inimeseõpetus: võimalusel õppekäik mõnda vabrikusse Kunstiõpetus: pildivaatlus ja vanade fotode ning fotoaparaatide võrdlus tänapäevastega • Põhjasõda ja Peeter I. • Eesti pärast ühendamist Venemaaga, muudatused majanduses. • Talupoegade koormiste suurendamine. • Pärisorjus, selle kaotamine ja asendamine teoorjusega. • Mõisnike eluolu. • Teorendilt raharendile ja talude pärisekstostmine. • Talurahvarahutused, Mahtra sõda.
--	--	---

	• võrdleb lühidalt skeemi abil päris- ja teoorjust; • kirjeldab piltide abil mõisnike elu; • selgitab teo- ja raharendi erinevust, teab, kuidas algas talude päriseksostmine; • teab, mis põhjustas talupoegade hulgas pahameelt ning põhjustas rahutusi Teema: Eesti talurahva elu 19. sajandil Õpilane: • märgib ajateljele 19. sajandi; • nimetab piltide abil talupere liikmed ja nende rollid; • nimetab piltide abil taluhooneid ja nende otstarvet; • nimetab pudulajuseid, keda talus peeti; • kirjeldab pildi abil rehielamut ja selle sisustust; • teab, milline otstarve oli rehielamul vilja töötlemisel; • nimetab piltide abil talupere olulisemaid töid ning tööriistu; • kirjeldab lühidalt talupere igapäevast ja pühadeaegset toidulauda ning võrdleb neid tänapäevastega;	Põhimõisted: ikaldus, tsaar, baltisaksa mõisnik, Balti erikord, pearahamaks, teoorjus, koormis, raharent, kinnis- ja vallasvara, mõisa ametimehed Lõiming Eesti keel: lugemis- ja kirjutamisõskuse, info leidmise ja eneseväljendusõskuse arendamine Võõrkeeled: võõrapäraste nimede ja sõnade hääldamine, tutvumine teiste rahvaste ajaloo ja kultuuriga Matemaatika: sündmuste märkimine ajateljele, ajavahemiku arvutamine toimunud sündmustest tänapäevani Inimeseõpetus: võimalusel mõne lähedalasuva mõisa külastamine • Talupere. • Talu hooned. • Talupere aastaringised tööd. • Talurahva söök ja söögikombed. • Rahvakalender ja rahvakombed. • Talurahvakoolid. Põhimõisted: talupere liikmed, rehielamu, suitsutare, rehepeks, vald, kihelkond, vallakool, kihelkonnakool, koolmeister, köster, estofiil, pudulojus, leer, leeriopeetus Lõiming Eesti keel: lugemis- ja kirjutamisõskuse, info leidmise ja eneseväljendusõskuse arendamine Matemaatika: sündmuste märkimine ajateljele, ajavahemiku arvutamine toimunud sündmustest tänapäevani Inimeseõpetus: filmi “Kevade” vaatamine
--	---	--

	• võrdleb 19. sajandi ja tänapäeva inimeste igapäevaelu; • nimetab kalendri abil olulisemaid rahvakalendri tähtpäevi ja teab mõningaid kombeid; • kirjeldab piltide/filmi näitel koolielu 19. saj talurahvakoolis ja võrdleb seda tänapäevasega; • nimetab õppeaineid valla- ja kihelkonnakoolis ja võrdleb neid oma tunniplaaniga. Teema: Rahvuslik ärkamisaeg Õpilane: • märgib ajateljele ärkamisaja olulisemad sündmused; • nimetab lühidalt ärkamisajale eelnenud sündmusi ja tegelasi; • nimetab piltide abil ärkamisaja tähtsamaid tegelasi ja teab nende olulisemaid saavutusi; • nimetab Eesti esimesi kutselisi teatreid ja linnu, kus need kodulinnu; • teab, kelle eestvõttel, millal ja kus toimus esimene üldlaulupidu ning kirjeldab seda sündmust lühidalt; • selgitab, mis on rahvaluule; • teab, kuidas pandi alus Eesti Rahva Muuseumi kogudele.	Tööõpetus: vanaaegsete tööriistade uurimine Kunstiõpetus: talu maketi meisterdamine • Ärkamisaja eellugu ja Kr. J. Peterson. • Fr. R. Kreutzwald ja „Kalevipoeg“. • J. V. Jannsen ja „Postimees“. • Vanemuise Selts ja I üldlaulupidu. • L. Koidula ja Eesti teatri algus. • J. Hurt. • C. R. Jakobson. Põhimõisted: ärkamisaeg, rahvaluule, eepos, kadakasaks Lõiming Eesti keel: lugemis- ja kirjutamisoskuse, info leidmise ja eneseväljendusoskuse arendamine Võõrkeeled: võõrapäraste nimede ja sõnade hääldamine, tutvumine teiste rahvaste ajaloo ja kultuuriga Matemaatika: sündmuste märkimine ajateljele, ajavahemiku arvutamine toimunud sündmustest tänapäevani Inimeseõpetus: võimalusel õppekäik talumuuseumisse
--	---	---

	Teema: Tööstuse areng/venestamisaeg Õpilane: • märgib ajateljele Eesti rahvusvärvide esmase kasutuselevõtu (EÜS-i lipp); • näitab kaardil 19. saj lõpu Eesti tööstuslinnu ja raudteeühendusi; • kirjeldab piltide abil tööliste elu- ja töötingimusi 19. sajandi lõpus ning võrdleb neid tänapäevaste oludega; • kirjeldab lühidalt ja näidete varal, miks venestamine algas ning milles see seisnes; • nimetab piltide abil rahvusliku liikumise juhte venestamisajal; • nimetab piltide abil tuntumaid spordiseltsidest võrsunud spordikuulsusi. Teema: Eesti XX sajandi alguses Õpilane:	Informaatika: ühe ärkamisaja tähtsama tegelase kohta informatsiooni otsimine küsimuste toel ja lühikese esitluse koostamine • Esimesed vabrikud ja raudteed Eestis. • Tööliste elu. • Venestamisaeg. • Rahvuslik liikumine venestamisajal. • EÜS ja Eesti rahvusvärvide algus. • J. Tõnisson ja „Postimees“. • Karskus- ja spordiseltsid, G. Lurich. Põhimõisted: venestamine, üliõpilasselts, karsklane Lõiming Eesti keel: lugemis- ja kirjutamisoskuse, info leidmise ja eneseväljendusoskuse arendamine Võõrkeeled: võõrapäraste nimede ja sõnade hääldamine, tutvumine teiste rahvaste ajaloo ja kultuuriga Matemaatika: sündmuste märkimine ajateljele, ajavahemiku arvutamine toimunud sündmustest tänapäevani Loodusõpetus: kaardil tööstuslinnade ja raudteeühenduste näitamine Inimeseõpetus: pildivaatlus ja tööliste elu- ja töötingimustega tutvumine; õppekäik Valga Raudteejaama Informaatika: infootsing spordiseltside ja spordikuulsuste kohta • Eesti majandus XX sajandi algul.
--	--	---

	• märgib ajateljele 1905. a revolutsiooni; • näitab kaardil Vene impeeriumi; • nimetab lühidalt revolutsiooni põhjusi ning selgitab piltide abil selle sündmusi; • kirjeldab lühidalt näitvahendite toel 1905. a sündmusi Eestis: streigid, mõisate põletamine, karistussalkade tegutsemine; • näitab kaardil maid, kuhu eestlased välja rändasid; • nimetab piltide abil 20. saj alguse tuntumaid Eesti kirjanikke, kunstnikke ja heliloojaid ning olulisi kultuurisündmusi (Eesti Rahva Muuseumi ja esimese eestikeelse keskkooli avamine). Teema: Maailm enne ja pärast I maailmasõda Õpilane: • märgib ajateljele I maailmasõja toimumisaja, 1917. a revolutsiooni; • nimetab piltide abil 19. saj lõpu ja 20. saj alguse olulisemaid leiutisi (kino, auto, lennuk jne); • näitab kaardil impeeriume ja nende asumaid;	• 1905.-1907. aasta revolutsioon. • Revolutsioonisündmused Eestis. • Eesti enne I maailmasõda, väljarändamine. • Eesti kultuur XX sajandi algul. Põhimõisted: impeerium, linnapea, majanduskriis, streik, meeleavaldus, riigiduuma Lõiming Eesti keel: lugemis- ja kirjutamisoskuse, info leidmise ja eneseväljendusoskuse arendamine Võõrkeeled: võõrapäraste nimede ja sõnade hääldamine, tutvumine teiste rahvaste ajaloo ja kultuuriga Matemaatika: sündmuste märkimine ajateljele, ajavahemiku arvutamine toimunud sündmustest tänapäevani Loodusõpetus: kontuurkaardil Vene impeeriumi ja eestlaste väljarändemaade kujutamine Inimeseõpetus: tutvumine Eesti olulisemate kirjanikke, kunstnikke, heliloojate ja kultuurisündmustega läbi pildi- ja videovaatluse • Suured leiutused ja avastused. • Suurriikide ajastu (Briti impeerium, Ameerika Ühendriigid, Tsaari-Venemaa, Saksamaa, Prantsusmaa). • I maailmasõja põhjused ja algus. • 1917. aasta revolutsioon Venemaal ja Nõukogude võimu kehtestamine. • I maailmasõja lõpp.
--	--	--

	• nimetab lühidalt I maailmasõja põhjusi ja kirjeldab selle algust; • nimetab piltide abil I maailmasõja käigus kasutusele võetud sõjalisi uuendusi; • näitab kaardil pärast I maailmasõda tekkinud uusi riike; • kirjeldab lühidalt rahva olukorda tsaari-Venemaal ning selgitab, miks ja kuidas revolutsioon aset leidis; • kirjeldab piltide ja kaardi abil sündmusi Eestis 1917. aastal; • teab, kuidas ja millal Eesti iseseisvus.	• Sündmused Eestis 1917. aastal. • Sündmused Eestis 1918. aastal. Põhimõisted: bolševikud, nõukogude võim, kommunistlik partei Lõiming Eesti keel: lugemis- ja kirjutamisoskuse, info leidmise ja eneseväljendusoskuse arendamine Võõrkeeled: võõrapäraste nimede ja sõnade hääldamine, tutvumine teiste rahvaste ajaloo ja kultuuriga Matemaatika: sündmuste märkimine ajateljele, ajavahemiku arvutamine toimunud sündmustest tänapäevani Loodusõpetus: kaardil I maailmasõja tagajärjel tekkinud uute riikide näitamine Inimeseõpetus: Valga Vabadussõja ausamba külastamine
9.klass	Teema: Eesti vabadussõda Õpilane: • märgib ajateljele Vabadussõja toimumise ja Tartu rahu sõlmimise aja; • näitab kaardil Vabadussõja käiku ja nimetab olulisemaid lahinguid; • nimetab piltide abil Vabadussõja-aegseid olulisemaid tegelasi; • kirjeldab lühidalt piltide ja kaardi abil sõda Landeswehriga; • selgitab lühidalt, miks oli võit Landeswehri üle eestlaste jaoks oluline (Võidupüha tähistamine);	• Vabadussõja algus. • Eesti vabastamine. • Sõda Landeswehriga. • Vabadussõja lõpp ja Tartu rahu sõlmimine. Põhimõisted: okupatsioon, Punaarmee, pataljon, soomusrong, Vene valgekaartlased, Landeswehr, Võidupüha, delegatsioon, vaherahu Lõiming Eesti keel: lugemis- ja kirjutamisoskuse, info leidmise ja allikakriitilisuse ning eneseväljendusoskuse arendamine Võõrkeeled: võõrapäraste nimede ja sõnade hääldamine, tutvumine teiste rahvaste ajaloo ja kultuuriga Matemaatika: sündmuste märkimine ajateljele, ajavahemiku

	• kirjeldab, kuidas ja mis tingimustel lõppes Vabadussõda; • kirjeldab, millal, kus ja kelle vahel sõlmiti Tartu rahu. Teema: Eesti vabariik aastatel 1918-1940 Õpilane: • märgib ajateljele Eesti esimese iseseisvusaja; • näitab kaardil Eestit ja nimetab tema tähtsamaid välispartnereid; • nimetab piltide abil Eesti põllumajanduse ja tööstuse põhilisemat toodangut; • nimetab piltide abil Eesti olulisemaid poliitika- ja kultuuritegelasi; • nimetab esimese iseseisvusaja tähtsamaid haridusasutusi (TÜ, TTÜ, Kõrgem Sõjakool). Teema: Maailm kahe maailmasõja vahel Õpilane: • märgib ajateljele maailmasõdade vahelise aja;	arvutamine toimunud sündmustest tänapäevani Inimeseõpetus: “Tuulepealne maa” 2. osa vaatamine, võimalusel õppekäik Paju mälestusmärgi juurde • Asutav Kogu ja maareform. • Eesti Vabariigi sise- ja välispoliitika. • Põllumajandus, tööstus, kultuur ja haridus Eesti Vabariigis. Põhimõisted: maareform, Asutav Kogu, põhiseadus, demokraatia, riigipööre, vapsid, põllutöökoor, kodumajanduskool, masinaühistu, talgud, põlevkivi ja fosforiit, majanduskriis Lõiming Eesti keel: lugemis- ja kirjutamisoskuse, info leidmise ja allikakriitilisuse ning eneseväljendusoskuse arendamine Matemaatika: sündmuste märkimine ajateljele, ajavahemiku arvutamine toimunud sündmustest tänapäevani Loodusõpetus: eestis leiduvate maavaradega tutvumine ja olulisema põllumajandusliku ning tööstuse toodanguga tutvumine Inimeseõpetus: inimese eluviiside muutuse mõistmiseks võrdlustabeli koostamine • Saksamaa pärast I maailmasõda. • Kommunistlik Nõukogude Liit. Lõiming Eesti keel: lugemis- ja kirjutamisoskuse, info leidmise ja
--	--	---

	• näitab kaardil ja nimetab Euroopa riike pärast I maailmasõda; • kirjeldab piltidele toetudes Saksamaa ja selle elanike olukorda pärast I maailmasõda; • kirjeldab lühidalt (abiga), kuidas Hitler võimule tuli; • kirjeldab piltidele toetudes eluolu Nõukogude Liidus; • nimetab piltide abil Nõukogude Liidu valitsejaid (Lenin, Stalin). Teema: Eesti kaotab iseseisvuse Õpilane: • märgib ajateljele MRP sõlmimise, Talvesõja alguse, Eesti okupeerimise ja juuniküüditamise aja; • näitab kaardil ja nimetab, kuidas Euroopa riigid MRP salaprotokolli alusel jaotati; • näitab Eesti kaardil Punaarmee baaside asukohti ja põhjendab abiga nende valikut; • kirjeldab abiga, kuidas Eesti kaotas iseseisvuse; • kirjeldab abiga, kuidas toimus juuniküüditamine; • kirjeldab abiga, miks Talvesõda algas ja kuidas see lõppes. Teema: Teine maailmasõda 1939 - 1945 Õpilane:	allikakriitilisuse ning eneseväljendusoskuse arendamine Võõrkeeled: võõrapäraste nimede ja sõnade hääldamine, tutvumine teiste rahvaste ajaloo ja kultuuriga Matemaatika: sündmuste märkimine ajateljele, ajavahemiku arvutamine toimunud sündmustest tänapäevani Loodusõpetus: kontuurkaardile I maailmasõjajärgsete Euroopa riikide märkimine Inimeseõpetus: Nõukogude Liidu sümboolika (pildi)vaatlus • Molotovi-Ribbentropi pakt • Nõukogude Venemaa tegevus naaberriikide suhtes pärast MRP-d • Eesti okupeerimine ja liitmine NSV Liiduga Põhimõisted: pakt, salaprotokoll, neutraalne, ultimaatum, baas, okupatsioon, ENSV, küüditamine Lõiming Eesti keel: lugemis- ja kirjutamisoskuse, info leidmise ja allikakriitilisuse ning eneseväljendusoskuse arendamine Võõrkeeled: võõrapäraste nimede ja sõnade hääldamine, tutvumine teiste rahvaste ajaloo ja kultuuriga Matemaatika: sündmuste märkimine ajateljele, ajavahemiku arvutamine toimunud sündmustest tänapäevani Inimeseõpetus: "Tuulepealne maa" 12. osa vaatamine • II maailmasõja käik. • Okupatsioonid ja sõjasündmused Eestis. • Sõjategevuse lõpp Eestis.
--	---	---

	• märgib ajateljele II maailmasõja toimumisaja; • näitab kaardil ja nimetab olulisemaid sõjas osalenud riike; • kirjeldab lühidalt piltidele toetudes II maailmasõja käiku ja selle tulemusi; • kirjeldab lühidalt piltide abil okupatsioonide aegset elu Eestis; • kirjeldab lühidalt eestlaste valikuid sõja ajal ja nimetab, kelle poolel sõditi; • kirjeldab lühidalt, kuidas sõda Eesti ja eestlaste jaoks lõppes; • kirjeldab, kuidas sõda mõjutas kodukohta; • näitab kaardil ja nimetab riike, kuhu eestlased sõja lõpus põgenesid. Teema: Eesti ja muu maailm pärast II maailmasõda Õpilane: • märgib ajateljele II maailmasõja lõpu, Eesti taasiseseisvumise ja Nõukogude Liidu lagunemise; • näitab kaardil ja nimetab Euroopa riike pärast II maailmasõda; • kirjeldab lühidalt suurriikide vahelisi suhteid pärast II maailmasõda; • kirjeldab abiga, kuidas toimus märtsiküüditamine; • kirjeldab näidetele tuginedes elu Nõukogude Eestis;	Põhimõisted: blokaad, aatompomm, kaardisüsteem, Eesti Leegion, Eesti Laskurkorpus, metsavennad, soomepoisid Lõiming Eesti keel: lugemis- ja kirjutamisoskuse, info leidmise ja allikakriitilisuse ning eneseväljendusoskuse arendamine Võõrkeeled: võõrapäraste nimede ja sõnade hääldamine, tutvumine teiste rahvaste ajaloo ja kultuuriga Matemaatika: sündmuste märkimine ajateljele, ajavahemiku arvutamine toimunud sündmustest tänapäevani Inimeseõpetus: küsimuste abil mõne sugulase intervjuerimine, kuidas sõjasündmused perekonda ja kodukohta mõjutasid; sõjaaegsete kohtadega tutvumine kodukohas, Militaarmuuseumi külastus • Maailm pärast II maailmasõda, külm sõda. • Nõukogude Eesti. • Nõukogude Liidu kokkuvarisemine. • Eesti taasiseseisvumine. Põhimõisted: külm sõda, NATO, Balti kett, plaanimajandus ja turumajandus Lõiming Eesti keel: lugemis- ja kirjutamisoskuse, info leidmise ja allikakriitilisuse ning eneseväljendusoskuse arendamine Võõrkeeled: võõrapäraste nimede ja sõnade hääldamine, tutvumine teiste rahvaste ajaloo ja kultuuriga Matemaatika: sündmuste märkimine ajateljele, ajavahemiku
--	---	--

	• kirjeldab piltidele toetudes Eesti taasiseseisvumisele viinud sündmusi (fosforiidisõda, öölaulupeod, Balti kett); • nimetab põhjusi ja sündmusi, miks NSVL kokku varises. Teema: Ühiskonnaõpetus Õpilane: • teab, et tähtsaim seadus on põhiseadus, kus on kirjas inimeste õigused ja kohustused ning toob nende kohta näiteid; • nimetab riigi sümboleid; • nimetab võimul olevat presidenti ja peaministrit; • nimetab piltide abil kõiki Eesti presidentide; • nimetab erakondi; • nimetab linnapead/vallavanemat; • nimetab ameteid, kes tagavad riigi siseturvalisust (politsei, päästeamet, kiirabi) ja kirjeldab lühidalt nende ülesandeid; • oskab vajadusel abi kutsuda (112); • kirjeldab lühidalt kaitseväge ja kaitsejõude ülesandeid ja teab nende erinevust; • teab, millega tegelevad kohtud; • teab, mis on kohtuniku, prokuröri ja advokaadi roll kohtuistungil;	arvutamine toimunud sündmustest tänapäevani Loodusõpetus: kontuurkaardile teise maailmasõja järgsete Euroopa riikide märkimine Kunstiõpetus: õppekäik kodukohas ja NSVL ajast jäänud hoonete vaatlus (koolimaja, politseihoone, vallamaja) • Põhiseadus ja Eesti riigi sümboolid. • Riigikogu, riigipea, valitsus. • Kohalik omavalitsus. • Korrakaitse. • Riigikaitse. • Kohus. • Eesti ja rahvusvahelised organisatsioonid (Euroopa Liit, NATO). Põhimõisted: riigi sümbol, riigikogu, valitsus, peaminister ja ministrid, kandidaat, riigieelarve, riigipea, president, partei ehk erakond, vallavolikogu/linnavolikogu, vallavanem/linnapea, vallavalitsus/linnavalitsus, kohtunik, prokurör, advokaat, ÜRO, NATO ja EL. Lõiming Eesti keel: lugemis- ja kirjutamisõpetuse, info leidmise ja allikakriitilisuse ning eneseväljendusõpetuse arendamine Võõrkeeled: võõrapäraste nimede ja sõnade hääldamine, tutvumine teiste rahvaste ajaloo ja kultuuriga Matemaatika: sündmuste märkimine ajateljele, ajavahemiku
--	---	--

	• nimetab olulisemaid rahvusvahelisi organisatsioone, kuhu Eesti kuulub ja teab nende sümboleid.	arvutamine toimunud sündmustest tänapäevani Inimeseõpetus: võimalusel õppekäik linnavalitsusse, kohtuhoonesse või politseimajja Tööõpetus, kunstiõpetus: Eestile omase sümboolikaga esemete kujundamine, joonistamine, meisterdamine
--	--	--